

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL

KOLDING ÅPARK 11, 6000 KOLDING - MAIL: sydjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Screeningsafgørelse

Fredningsnævnets sagsnummer FN-SJN-9-2018: Forslag om ophævelse af den eksisterende fredning af Skamlingsbanken og gennemførelse af en ny fredning.

Indledning

Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del, modtog den 25. april 2018, et forslag fra Danmarks Naturfredningsforening og Kolding Kommune om ophævelse af den eksisterende fredning af den centrale del af Skamlingsbanken og gennemførelse af en ny fredning, der omfatter Skamlingsbanken og arealerne omkring banken. Fredningsforslaget udvider det fredede område på Skamlingsbanken til i alt 128 ha, fordelt på 6 lodsejere, hvoraf Kolding Kommune ejer 92 ha.

Den oprindelige fredning af Skamlingsbanken, der blev gennemført ved Overfredningsnævnets kendelsen, afsagt den 7. december 1936, omfattede de centrale dele af Skamlingsbanken.

Det fremgår af fredningsforslaget, at forslaget er fremsat for dels at revidere og modernisere de gældende fredningsbestemmelser i den eksisterende fredning, dels at udvide fredningsområdet med naboarealer af ligeså stor landskabelig og naturmæssig værdi som de allerede fredede, og dels at sikre, at den nye fredning lægger op til, at naturværdierne fortsat udvikles med henblik på en øget biodiversitet. Forslaget lægger op til, at fremtidige større folkemøder finder sted i et naturmæssigt mindre sårbart område end i dag, at der kan placeres et besøgscenter i relativ tilknytning til restaurationen, at der kan etableres tilstrækkelige p-pladser med mindst mulig landskabelig påvirkning, og endelig at der i området kan etableres forskellige rekreative støttepunkter med tilhørende faciliteter, som understøtter områdets anvendelse.

Danmarks Naturfredningsforening og Kolding Kommune har i forslaget til fredningsbestemmelser beskrevet formålet med fredningsforslaget således:

- at beskytte og forbedre de landskabelige værdier og sikre udsigten fra Skamlingsbanken over det omkringliggende landskab,
- at beskytte og forbedre de biologiske værdier,
- at bevare områdets karakter af overvejende lysåben natur og småskove,
- at beskytte og formidle områdets naturhistoriske og kulturhistoriske værdier,
- at udvikle områdets rekreative værdier,

- at sikre og forbedre offentlighedens adgang.

I forslaget til fredningsbestemmelserne hedder det endvidere:

”§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet ... skal bevares med karakter af overvejende lysåben natur med diger, levende hegn, dybe slugter og småskove samt diffuse overgange imellem disse, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturforbedring, kulturhistorisk funktion eller rekreativ anvendelse”.

Afgørelse

Afgørelsen er truffet af det samlede nævn.

Fredningsnævnet har på baggrund af miljøvurderingen, udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening og Kolding Kommune, vurderet, at fredningsforslaget ikke vil kunne påvirke miljøet så væsentligt, at det strider mod Danmarks internationale forpligtelser at gennemføre fredningen.

Afgørelsen er truffet i medfør af § 10 i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) – jf. bekendtgørelse nr. 448 af 10 maj 2017 af lov om miljøvurdering.

Screeningsforslaget indeholder ikke en stillingtagen til spørgsmålet om fredningsforslagets gennemførelse.

Begrundelsen for afgørelsen

Danmarks Naturfredningsforening og Kolding Kommune har inddelt fredningsområdet i delområder, hvor placeringen af byggerier, andre anlæg og rekreative aktiviteter er valgt ud fra en vurdering af, hvad der er i størst overensstemmelse med områdets forskellige beskyttelsesinteresser. Byggeri og andre anlæg skal placeres i de områder, der ikke rummer store naturværdier. Andre områder er prioriteret til biodiversitet med begrænset adgang, og stisystemerne etableres, så publikum styres uden om de mest sårbare områder.

Danmarks Naturfredningsforening og Kolding Kommune har vurderet, at det sandsynligvis vil have en negativ indvirkning på biodiversiteten i området, hvis fredningsforslaget ikke gennemføres, fordi den eksisterende fredning, der er en status quo-fredning, ikke fokuserer på naturværdierne og kun giver adgang for begrænsede udviklingsmuligheder. Fredningsforslaget lægger op til, at der skal udarbejdes planer for naturplejen i området, således at der fokuseres på naturværdierne.

Selvom Skamlingsbanken i følge fredningsforslaget skal revitaliseres, og selvom denne revitalisering vil betyde en større publikumssøgning til banken, er det således fredningsnævnets samlede vurdering, at fredningsforslaget ikke vil kunne påvirke miljøet så væsentligt, at det strider mod Danmarks internationale forpligtelser at gennemføre fredningen.

Fredningsnævnet lægger ved sin vurdering af fredningsforslaget tillige vægt på, at fredningen vurderes at være neutral i forhold til Natura 2000 område nr. 112 Lillebælt, der består af EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 47 og EF-Habitatområde nr. 96, at fredningen vurderes at være til gavn for Skamlingsbankens sjældne arter og naturtyper, og at fredningen ikke er til hinder for, at retningslinjerne,

der er fastsat i den gældende kommuneplan, for værdifulde naturområder og landskaber samt værdifulde kulturmiljøer, kan opretholdes.

Sagens oplysninger

Fredningsforslaget skal i henhold til miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 1, screenes, fordi fredningsforslaget er omfattet af lovens § 8, stk. 1, nr. 1.

Danmarks Naturfredningsforening, der har rejst fredningssagen, har sammen med fredningsforslaget sendt dette screeningsnotat, jf. kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 3.:

”...

Grundlaget for screeningen:		
”Fredningsforslag for Skamlingsbanken”, Kolding Kommune og DN, 2018.		
Gældende fredning for Skamlingsbanken, nr. 461 af 7/12 1936. Den gældende frednings væsentligste formål er at sikre mindeparken, bevare udsigten og forhindre byggeri og tilplantning med træer.		
Miljøpåvirkning:		
<i>Parameter</i>	*	<i>Særlige forhold</i>
Biologisk mangfoldighed, flora og fauna		Væsentlige naturbeskyttelsesinteresser
Menneskers sundhed		Offentlig adgang. Muligheder for oplevelser
Jordbund, jordarealer		Morænelandskab, afgræsningsarealer
Vand		Odderbæk, indvindingsopland drikkevand
Luft		Ingen
Klimatiske faktorer		Hav- og grundvandstigninger
Materielle goder		Offentlig adgang. Muligheder for oplevelser
Landskab		Værdifuldt landskab, geologiske interesser
Kulturarv		Væsentlige kulturarvsinteresser
Katastrofe- og ulykkesrisici		Ingen
Ressourceeffektivitet		Multifunktionel arealanvendelse
Indbyrdes forhold mellem faktorer		Benyttelse kontra beskyttelse
Estimering af påvirkningen		
*Rød: Væsentlig påvirkning		
*Gul: Påvirkning i mindre grad		

*Grøn Neutral påvirkning

Konsekvensvurdering:

Afhængig af den videre planlægning kan udvikling af arealet medføre konsekvenser for:

Biologisk mangfoldighed, flora og fauna;

Fredningsområdet indeholder væsentlige naturbeskyttelsesinteresser i form af værdifuld beskyttet natur og sjældne arter. Fredningen har indvirkning på de værdifulde naturbeskyttelsesinteresser i og med, der med bestemmelserne lægges der op til at forbedre de biologiske værdier eks. gennem naturpleje og ved fastholdelse af lysåben natur. Den gældende fredning indeholder ingen bestemmelser om beskyttelse af naturværdierne.

Menneskers sundhed og materielle goder;

Der er nogen grad offentlig adgang til området med mange muligheder natur - og kulturoplevelser, motion og friluftsliv. Fredningen har indvirkning på menneskers sundhed i og med, der med bestemmelserne lægges op til udvikling af rekreative værdier og til forbedring af offentlighedens adgang. Den gældende fredning indeholder bestemmelser om adgang i et begrænset omfang.

Jordbund, jordarealer:

Fredningsområdet ligger i et morænelandskab med sten grus og sand. Landbrugsarealerne inden for fredningsområdet består udelukkende af græsningsarealer. Fredningen har ingen indvirkning her på.

Vand;

Gennem fredningsområdet løber Oddebækken og et tilløb hertil. Vandløbene har høj naturværdi og rummer væsentlige naturbeskyttelsesinteresser. En mindre del af fredningsområdet ligger i indvindingsopland til Mosvig Vandværk. Fredningen har ingen indvirkning på vandløbene og indvindingsoplandet.

Luft;

Der er i fredningsområdet og i nærheden heraf ikke forhold, der har indvirkning på luftkvaliteten.

Klimatiske faktorer;

En mindre del af fredningsområdet, som ligger ned til Mosvig, er i risiko for at blive oversvømmet ved henholdsvis havstigninger og grundvandstigninger. Disse forhold har ikke betydning for fredningen, og fredningen har ingen indvirkning herpå.

Landskab;

Fredningsområdet er del af et bevaringsværdigt, uforstyrret landskab formet af istiden og derfor med store geologiske interesser. Med fredningen lægges der op til at beskytte og forbedre de landskabelige værdier og sikre udsigten i et større omfang end den gældende fredning. Fredningsforslaget åbner tillige mulighed for at etablere parkeringspladser og udstillingsbygning.

Kulturarv;

Fredningsområdet rummer væsentlige kulturarvsinteresser. Med fredningen lægges der op til at beskytte de kulturhistoriske værdier. I forhold til den gældende fredning medfører fredningsforslaget ikke væsentlige påvirkninger af kulturarven.

Katastrofe- og ulykkesrisici;

Fredningsforslaget har ingen indvirkning på katastrofe- og ulykkesrisici i området.

Ressourceeffektivitet;

Med fredningen lægges der op til en ressourceeffektiv, multifunktionel anvendelse af området til både natur- og kulturoplevelser, friluftsliv og formidling af landskab og områdets andre værdier.

Indbyrdes forhold mellem faktorer;

Fredningsområdets multifunktionelle anvendelse rummer et skisma mellem områdets beskyttelses- og benyttelsesinteresser.

Afbødende foranstaltninger:

Der er ingen væsentlige negative indvirkninger, hvorfor der ikke er behov for afbødende foranstaltninger.

Konklusion:

Fredningsforslaget har så væsentlige indvirkninger, at forslaget skal miljøvurderes.

Miljøindvirkningerne ses på biologisk mangfoldighed, menneskers sundhed/materielle goder, landskabet, ressourceeffektiviteten og det indbyrdes forhold mellem beskyttelses- og benyttelsesinteresser.

...”

Danmarks Naturfredningsforening og Kolding Kommune har herefter foretaget denne miljøvurdering af forslaget om fredning af Skamlingsbanken:

”Miljøvurdering af fredningsforslag Skamlingsbanken

...

Indledning

For at kunne udvikle Skamlingsbanken til et nationalt samlingssted har det vist sig formålstjenligt at rejse en ny fredningssag for området.

Kolding Kommunes og Danmarks Naturfredningsforenings forslag til fredning af Skamlingsbanken er udarbejdet med det formål at revidere og modernisere de gældende fredningsbestemmelser, at udvide fredningsområdet og at sikre områdets naturværdier. Med fredningsforslaget bliver det muligt at etablere en folkemødeplads, et besøgscenter

og tilhørende parkeringspladser. Der er også lagt op til, at der kan etablere forskellige rekreative faciliteter.

Den gældende fredning af Skamlingsbanken har til formål at opretholde tilstanden på Skamlingsbanken, bevare området som et mindested, bevare udsigten fra Skamlingsbankens top og derudover at give offentligheden en passende adgang.

Fredninger efter naturbeskyttelseslovens § 38 er omfattet af miljøvurderingsloven. Ifølge miljøvurderingsloven (LBK nr. 448 af 10/5 2017) § 8, stk.1, litra 3 skal der udarbejdes en miljøvurdering af planen eller programmet, eller ændringer heri, hvis det vurderes, at denne kan have væsentlige indvirkninger på miljøet.

Fredningsforslaget vurderes at have en væsentlig positiv indvirkning på områdets værdier.

Forhold til anden planlægning

Fredningsområdet er i gældende kommuneplan primært omfattet af rammeområderne 0929.G2, 1339.G1, hvor der er tale om et historisk, natur og friluftsområde, som kan anvendes til rekreative og kulturelle aktiviteter.

Fredningsområdet er i mindre omfang omfattet af rammeområderne 0931.S1 og 0924.G4, hvor der er tale om et sommerhusområde med beskyttet eng, en campingplads og et skovareal.

Fredningsområdet er omfattet af en række af kommuneplanens retningslinjer. Forholdet til disse er beskrevet under miljøvurderingens enkelte afsnit.

For at kunne realisere målet med at udvikle Skamlingsbanken til et nationalt samlingssted vil der blive udarbejdet et kommuneplantillæg og et lokalplanforslag for en del af området, der skal muliggøre opførelse af besøgscenter, p-pladser og folkemødeplads i overensstemmelse med fredningsforslaget.

Fredningsområdet er desuden omfattet af Kolding Kommune naturkvalitetsplanlægning, som er nærmere beskrevet under miljøvurderingen af biologisk mangfoldighed.

Fredningsområdet er derudover et udpeget hotspot i såvel Kolding Kommunes GetOut-strategi som i naturparkplanen for Naturpark Lillebælt. Dette er nærmere beskrevet under miljøvurderingen af menneskers sundhed.

Miljøscreening og afgrænsning af miljørapport

Fredningsforslagets ændringer i forhold til områdets eksisterende fredning er screenet for eventuelle miljøindvirkninger. Miljøscreeningen har været i høring i forbindelse med en intern stjernehøring af fredningsforslaget. Høringen har ikke givet anledning til ændringer i screeningen eller i vurderingen af de væsentlige indvirkninger.

Miljøvurderingen er på baggrund af screeningen og den efterfølgende høring afgrænset til at omfatte fredningsforslagets indvirkning på biologisk mangfoldighed, menneskers sundhed og materielle goder, på landskab, ressourceeffektivitet og det indbyrdes forhold mellem benyttelses- og beskyttelsesinteresser.

Miljøvurderingen omfatter således ikke alle de forhold, som er anført under §1, stk. 2 i lov om miljøvurdering. Det er vurderet, at de forhold der er valgt fra, ikke vil blive væsentligt påvirket af fredningsforslagets implementering.

Miljøvurdering

Miljøvurderingen gennemføres ved udarbejdelse af en miljørapport, der på grundlag af en række kriterier defineret i lovens bilag 4 vurderer den sandsynlige, væsentlige indvirkning på miljøet af planens eller programmets gennemførelse under hensyn til planens eller programmets mål og geografiske anvendelsesområde.

Miljørapporten indeholder de oplysninger, som med rimelighed kan forlanges med hensyntagen til aktuel viden og gængse vurderingsmetoder og til, hvor detaljeret planen eller programmet er, hvad planen eller programmet indeholder, på hvilket trin i et beslutningsforløb planen eller programmet befinder sig, og hvorvidt bestemte forhold vurderes bedre på et andet trin i det pågældende forløb.

Nedenstående miljøvurdering beskriver relevante miljøproblemer, væsentlige miljøindvirkninger, relevante miljøbeskyttelsesmål, hvilke foranstaltninger der gøres for at imødegå eventuelle negative indvirkninger på miljøet ved fredningsforlagets gennemførelse, samt miljøstatus og den forventede udvikling såfremt fredningsforslaget ikke vedtages.

Biologisk mangfoldighed

Fredningsområdet indeholder væsentlige naturbeskyttelsesinteresser i form af værdifuld beskyttet natur og sjældne arter.

Området ved Skamlingsbanken rummer nogle af de mest værdifulde naturområder i Kolding Kommune. Her ligger nogle af de bedste overdrev i mosaik med enge, skov og agerjord. Jordbunden er varieret, hvilket giver en meget artsrig overdrevsvegetation, som spænder fra sure, lyngdominerede skrænter til stærkt kalkholdige partier med tusinder af orkideer. Her er generelt en artsrig flora, der indikerer, at der er tale om gamle overdrev med en lang kontinuert afgræsning.

Den blomsterrige vegetation er levested for et mylder af varmeelskende og sjældne insekter. Her findes blandt andet den sjældne blåhatjordbi, samt den endnu mere sjældne blåhat-hvepsebi, som snylter på blåhatjordbien. Områderne er desuden værdifulde lokaliteter for overdrevssvampe.

I vandhullerne findes den lille træklatrende løvfrø og stor vandsalamander, som begge er opført på Habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsområdet omfatter en mindre del af den gamle, kystnære Binderupskov, der er en gammel skov med flere sjældne arter knyttet til specialiserede nicher: f.eks. skovsumpe med orkideer, lysåbne skovenge med sjældne sommerfugle, store gamle træer

med epifytiske laver og mosser samt døde træer med svampe og insekter, som nedbryder ved. Sortspætten er kendt fra Binderup Skovene. Her finder man ligeledes mange forskellige orkideer.

Med Kolding Kommunes Naturkvalitetsplan for delområdet Lillebælt er målet, at de eksisterende naturværdier omkring Skamlingsbanken skal sikres og udvikles, samt at der skal arbejdes for at øge områderne sammenhæng og robusthed ved bl.a. at udvide naturområderne og tilpasse græsningsindsatsen.

Med gældende kommuneplan er der sat mål for naturværdierne. Naturværdierne i det åbne land skal beskyttes og forbedres, arealer med natur udvides og befolkningens adgang til naturområderne skal øges. Der skal skabes sammenhængende naturnetværk, der understøtter visionen om den åbne, grønne storby. Naturtyper og dyre- og planteliv, som begrunder udpegningen af de internationale naturbeskyttelsesområder, skal styrkes.

Der er i gældende kommuneplan ligeledes fastsat retningslinjer for naturværdierne, som er gældende for den fremadrettede planlægning.

Retningslinjerne beskriver, at

- Naturområder på land skal bevares og søges udvidet.
- Naturområderne skal sikres et mangfoldigt og varieret dyre- og planteliv. Hvis der helt undtagelsesvis tillades byggeri eller arealanvendelse, som forringer et naturområde, skal der stilles krav om udlægning af nye naturarealer, så naturværdierne samlet set bliver fastholdt eller forbedret. Dette gælder også for byggeri eller arealanvendelse, som finder sted uden for selve naturområdet, hvis det påvirker naturområdet.
- Naturområderne må ikke inddrages til anden eller mere intensiv anvendelse, med mindre naturværdierne samlet bliver fastholdt eller forbedret.
- I de kommuner, hvor der er udarbejdet en naturkvalitetsplan, skal målsætningerne for de naturbeskyttede arealer danne grundlag for planlægning og sagsbehandling. Naturkvalitetsplanlægningen fremgår af de lokale dele af kommuneplanen.
- Med henblik på at varetage de biologiske bevaringsinteresser i det åbne land må der ikke efter plan-, miljø- og anden relevant lovgivning meddeles tilladelser til aktiviteter, der kan påvirke naturområder i et omfang, som kan hindre opfyldelsen af de fastlagte naturkvalitetsmål.
- Naturbeskyttelsesinteresserne skal tilgodeses, også uden for naturområderne.
- Hvor byggeri sker op til et naturområde, skal der etableres en fri zone mellem naturområdet og den ny bebyggelse.

Den gældende fredning indeholder ingen bestemmelser om beskyttelse af naturværdierne.

Fredningsforslagets mål for biologisk mangfoldighed er at beskytte og forbedre de biologiske værdier samt at bevare områdets karakter af overvejende lysåben natur og småskove.

Som et middel til at nå målet differentieres naturområderne i områder, hvor plejen skal understøtte biodiversiteten, men samtidigt rumme muligheder for mindre friluftsfaciliteter og aktiviteter og i områder, hvor det primære formål er biodiversitet med begrænset offentlig adgang på naturens præmisser. Plejemyndigheden pålægges med fredningsforslaget at udarbejde en plejeplan senest to år efter fredningens vedtagelse. Plejeplanen skal redegøre for plejeforanstaltninger ift. naturværdier.

Fredningsforslagets tiltag for at bevare og styrke områdets naturværdier vurderes at være i overensstemmelse med naturkvalitetsplanens mål, og kommuneplanens mål og retningslinjer. Fredningsforslaget vurderes at kunne have væsentlig, positiv indvirkning på de værdifulde naturbeskyttelsesinteresser i og med, der med bestemmelserne lægges der op til at forbedre de biologiske værdier eks. gennem naturpleje og –genopretning, samt ved fastholdelse af lysåben natur.

Menneskers sundhed og materielle goder

Skamlingsbanken er et såkaldt hotspot i såvel Kolding Kommunes GetOut-strategi som i naturparkplanen for Naturpark Lillebælt. Hotspots er særlige lokaliteter, hvor der er fokus på natur- og/eller kulturoplevelser og på formidling. Hotspots er også lokaliteter, der rummer potentiale for at udvikle nye oplevelser, forbedre stederne eller andet, der kan gøre stederne mere attraktive for et godt friluftsliv.

Adgang til natur og oplevelser i naturen har en positiv effekt på menneskers sundhed. At leve i naturen eller at gøre brug af den påvirker helbredet i positiv retning, både psykisk, oplevelsesmæssigt og kropsligt. Brug af naturen virker afstressende, giver fred, kan skabe samvær mellem mennesker, og give muligheder for fysisk aktivitet. Der eksisterer en social skævhed i adgang til naturen og brugen heraf. De økonomisk velstillede kan prioritere let adgang til naturen, hvis de ønsker det – det kan de dårligere stillede ikke.

Især tre forhold gør sig gældende for naturens værdi i et sundhedsperspektiv. Det ene er nærhed, jo tættere naturen er på, hvor folk bor, jo mere brugt er området. Det andet er, hvor let adgangen er til naturen og det tredje er kvaliteten, om området indeholder de kvaliteter, som brugeren efterspørger.

Den gældende fredning indeholder bestemmelser om adgang i et begrænset omfang. Der er i dag i nogen grad offentlig adgang til området med flere muligheder i form af natur - og kulturoplevelser, motion og friluftsliv. Fredningsområdet ligger i midlertidig i relativt stor afstand til bymæssige områder, hvilket kan være begrænsende for visse borgergruppers adgang til området.

Det er hensigten med fredningen, at Skamlingsbanken forsat skal være et yndet udflugtsmål for såvel skoleklasser, børnehaver, familiekomsammen m.m. såvel som et

velbesøgt mødested for både organiserede grupper og uorganiserede grupper. De kulturhistoriske mødesteder, restauranten, et ny besøgscenter og folkemødeplads skal understøtte funktionen som mødested.

Fredningsforslagets mål er at udvikle områdets rekreative værdier, samt at sikre og forbedre offentlighedens adgang. De rekreative værdier udvikles ved at der bliver områder, hvor der etableres sheltere og tillades teltslagning og områder hvor der bliver mulighed for picnic, ophold og leg. Offentlighedens adgang forbedres ved, at der udlægges nye stier.

Fredningsforslaget vurderes at kunne have en væsentlig, positiv indvirkning på menneskers sundhed i og med, der med bestemmelserne lægges op til en forbedret adgang og en øget rekreativ kvalitet.

Landskabet

Fredningsområdet ligger i et bevaringsværdigt, uforstyrret landskab med store geologiske interesser. Skamlingsbanken er en 2-3 km lang randmoræne skabt i den sidste istid og er med sin højde på 113 m Sønderjyllands højeste punkt. Landskabet ved Skamlingsbanken er meget varieret med skråninger, slugter, bløde bakker og plateauer, og er visse steder gennemskåret af smeltevandsdale. Det varierede landskab giver mange muligheder for oplevelser og især udsigten fra højdedraget over store dele af det omkringliggende landskab er hel unik. Skamlingsbankeområdet er meget følsom overfor beplantninger, bygninger og andre anlæg, der kan tilsløre landskabstrækkene.

Med gældende kommuneplan er målet, at de varierede landskaber og geologiske bevaringsværdier skal bevares og beskyttes og offentlighedens adgang til de landskabelige oplevelsesmuligheder skal sikres og forbedres.

Retningslinjerne, som knytter sig op på målet lyder:

- De bevaringsværdige landskaber skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Hvor byggeri tillades, må det ikke forringe de visuelle, kulturhistoriske, geologiske eller oplevelsesmæssige værdier. Hvor byggeri eller anlæg tillades, skal byggeriet besidde en høj arkitektonisk kvalitet, og samspillet med landskabet prioriteres højt.
- For bevaringsværdige landskaber skal der ved etablering af større byggeri og større anlæg uden for de udpegede områder tages hensyn til, at dette ikke forringer de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i de udpegede områder.

Fredningsforslagets mål er at beskytte og forbedre de landskabelige værdier og sikre udsigten fra Skamlingsbanken over det omkringliggende landskab. Fredningsområdet skal bevares med karakter af overvejende lysåben natur.

Med fredningen lægges der op til at beskytte og forbedre de landskabelige værdier og sikre udsigten i et større omfang end den gældende fredning. Dette gennemføres ved, at der med fredningsområdet udpeges områder, der af hensyn til udsigten skal holdes lysåbne.

Med fredningsforslaget lægges der endvidere op til, at der alene må foretages mindre terrænændringer eks. ved vedligehold af stinettet. Større terrænændringer kan kun ske i forbindelse med byggeri og anlæg efter fredningsnævnets godkendelse.

Der må med få undtagelser ikke opføres ny bebyggelse. Hvor nyt byggeri tillades, skal det indpasses i landskabet både hvad angår form og materiale og understøtte enten formålet med formidling af områdets værdier eller understøtte stedets funktion og kulturhistorie.

Fredningsforslagets tiltag for at bevare og styrke oplevelsen af landskabet vurderes at være i overensstemmelse med kommuneplanens mål og retningslinjer. Fredningsforslaget vurderes at kunne have en væsentlig, positiv indvirkning på landskabet i og med, der med bestemmelserne lægges op til restriktiv arealanvendelse.

Ressourceeffektivitet

Med fredningen lægges der op til en multifunktionel anvendelse af området til både natur- og kulturoplevelser, til friluftsliv og til formidling af både natur, kultur, landskab og områdets andre værdier. Området vil rumme muligheder for mange typer oplevelser, hvad enten man er til sjov, leg eller læring, er til oplevelser i naturen eller er til aktiv brug af området til vandring og cykling.

Området vil således kunne ramme en bredere målgruppe både end for nuværende og i forhold til andre attraktioner i området. Dermed er der lagt op til en ressourceeffektiv udnyttelse af området, hvor man som bruger kun behøver at køre et sted hen for at få gode oplevelser af længere varighed.

Det vurderes, alt andet lige, samlet set at medføre en positiv indvirkning på miljøet bl.a. grundet mindre kørsel og mindre slid på naturen andre steder.

Indbyrdes forhold mellem benyttelse og beskyttelse

Fredningsområdets multifunktionelle anvendelse rummer et skisma mellem områdets beskyttelses- og benyttelsesinteresser. Øget offentlig adgang til et område med store naturværdier kan give et uønsket slid i sårbare områder og have en negativ effekt på biodiversiteten.

Med fredningsforslaget inddeles området i syv delområder med differentieret anvendelse. Byggeri og anlæg placeres i områder, der ikke rummer store naturværdier, nogle områder er prioriteret til biodiversitet med begrænset adgang, og stierne i området styrer publikum uden om de mest sårbare områder. Plejemyndigheden kan derudover, enten af hensyn til bevarelsen af plante- og dyrelivet eller kortvarigt i forbindelse med arrangementer, fastsætte regler for begrænsning af offentlighedens færdsel i området.

Det vurderes, at fredningsforslaget håndterer skismaet mellem benyttelse og beskyttelse, så området fremadrettet kan anvendes uden negativ indvirkning på områdets værdier.

Vurdering af alternativer

Den sandsynlige udvikling af området, hvis fredningsforslaget ikke gennemføres, det såkaldte nul-alternativet, vil være, at området ikke kan udvikles til et revitaliseret, nationalt samlingssted. Den gældende fredning er mere eller mindre end status quo fredning med begrænsede udviklingsmuligheder. Området vil dermed fastholde sit nuværende udtryk, som ikke tiltrækker en så bred målgruppe, som udviklingsønskerne kan.

Hvis fredningsforslaget ikke gennemføres vil det sandsynligvis også kunne have en negativ indvirkning på områdets biodiversitet. Med den gældende fredning er der ikke fokus på naturværdierne. Med fredningsforslaget er der lagt op til, at der skal udarbejdes planer for naturplejen i området. Hvis fredningsforslaget ikke gennemføres kan naturplejen i området lettere nedprioriteres end, når der er krav om udarbejdelse af plejeplaner.

Afgrænsningen af fredningsområdet er fundet ved tæt dialog mellem Kolding Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, og områdets lodsejere og interessenter. Opkøb af nabojord til Skamlingsbanken har gjort det muligt at udvide fredningsområdet væsentligt i forhold til den nuværende fredning.

I forbindelse med udviklingen af området har flere mulige placeringer af besøgscenteret været undersøgt. Nogle placeringer ville kunne have en væsentlig negativ indvirkning på områdets naturinteresser, andre var i strid med de gældende fredningsbestemmelser eller ville kunne have en væsentlig negativ indvirkning på landskabet.

Fredningsområdets inddeling i delområder og placering af byggeri og anlæg er valgt ud fra en vurdering af, hvad der er i størst overensstemmelse med områdets forskellige beskyttelsesinteresser.

Overvågning

I henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer skal de væsentlige miljøpåvirkninger ved planens gennemførelse overvåges. Det anbefales derfor at foretage følgende overvågning:

- I forbindelse med udarbejdelsen af planer for naturplejen bør det vurderes om plejemetoder, græsningstryk m.m. kan differentieres og målrettes områdets mest sårbare arter.
- I forbindelse med naturplejen bør der ske opfølgende feltundersøgelser af flora og fauna for en vurdering af plejetiltagenes effekt på den biologiske mangfoldighed og for en vurdering af behov for revidering af plejetiltagene.
- I forbindelse med offentlighedens adgang til området bør der ske overvågning af uønsket slid på beskyttede og/eller sårbare områder. Overvågningen kan

danne basis for fastsættelse af regler for begrænsning af offentlighedens færdsel i området.

- I forbindelse med byggeri og anlæg i området bør dette visualiseres for en vurdering af indvirkninger på landskabet inden der tages beslutning om form og materialevalg. ...”

Høring af berørte myndigheder

Fredningsnævnet har i medfør af miljøvurderingslovens § 32, stk. 1, nr. 1, i brev af 2. februar 2019 anmodet Miljøstyrelsen om en udtalelse i anledning af miljøvurderingen af fredningsområdet.

Miljøstyrelsen har i sit høringssvar, der er dateret den 8. februar 2019, oplyst, at screeningen og miljøvurderingen ikke giver styrelsen anledning til bemærkninger.

Klagevejledning

En afgørelse efter § 10 i miljøvurderingsloven om, at myndigheden ikke skal gennemføre en miljøvurdering af planer og programmer eller ændringer deri, kan påklages efter reglerne fastsat i den lovgivning, som planen eller programmet udarbejdes i henhold til.

Myndighedens afgørelse, som træffes ved gennemførelsen af en miljøvurdering efter § 8, stk. 1, kan påklages efter reglerne fastsat i den lovgivning, som planen eller programmet udarbejdes i henhold til.

Der kan derfor klages over denne afgørelse til Miljø – og Fødevarerklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Klagen skal ifølge miljøvurderingslovens § 48, stk. 1, jf. lov om naturbeskyttelseslovens § 43 afgives via Miljø – og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på klagenævnets hjemmeside – www.naevneshus.dk

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. miljøvurderingslovens § 48, stk. 1, jf. naturbeskyttelseslovens § 43:

- Ejere og brugere
- Enhver, der under sagen har givet møde for nævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse,
- Statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget, samt
- Organisationer m.v. som antages at have en væsentlig interesse i forslaget.

Det er en betingelse for Miljø – og Fødevarerklagenævnets behandling af en klage, at den, Der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016 niveau).

Klagegebyret reguleres. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneshus.dk

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt.

Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- Klageren får helt eller delvist medhold i klagen, eller
- Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klage ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er en forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

Der er indledt forhandling med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

Klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. Hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Kolding, den 1. maj 2019

Vagn Kastbjerg
formand